Rondetafelgesprek Post-covid PAIS | Commissie VWS | 26 oktober 2026

Position paper: praktijkcentrum PAIS Noord-Brabant, namens Stichting Q-uestion

Een regionale oplossing die de weg kan wijzen voor heel Nederland In aanvulling op de position papers van het Post-COVID Netwerk Nederland (PCNN) en de PAIS Alliantie vraagt Stichting Q-uestion de Tweede Kamer om de realisatie van een praktijkcentrum voor post-acute infectiesyndromen (PAIS) in Noord-Brabant actief mogelijk te maken. Dit centrum kan voorzien in de urgente behoefte aan passende zorg en ondersteuning én een voorbeeld zijn voor de rest van Nederland.

Waarom een praktijkcentrum nú nodig is

Mensen met Q-koortsvermoeidheidssyndroom (QVS), post-COVID en andere PAIS lopen vast in een zorgstelsel dat onvoldoende is ingericht op hun complexe en langdurige klachten. Passende zorg is moeilijk toegankelijk, medische en maatschappelijke ondersteuning zijn versnipperd en patiënten moeten vaak zelf hun weg vinden tussen zorgverleners, gemeenten, UWV en andere instanties. Voor QVS ontbreekt nog altijd een structurele inbedding in het zorgstelsel.

Het Gateway Reviewrapport 'Aanpak gevolgen van de Q-koorts' van februari 2026 **dat als bijlage is toegevoegd aan de Kamerbrief van de minister van VWS 'Visie inbedding PAIS in reguliere zorg en welzijnsdomein' van 9 oktober jl. over de nazorg voor Q-koorts** onderstreept waarom een praktische voorziening noodzakelijk blijft. Volgens het Reviewteam is inbedding in de reguliere zorg pas aan de orde wanneer belangrijke voorwaarden zijn vervuld. Het gaat onder meer om passende classificatie van QVS, of breder PAIS, bijvoorbeeld via een ICD-code of maatwerk en regelruimte binnen het systeem. Daarnaast is een effectieve behandeling nodig die de basis kan vormen voor een diagnose-behandelcombinatie (DBC) en daarmee voor verzekerde zorg. Zolang deze voorwaarden niet zijn vervuld, is reguliere inbedding volgens het reviewteam nog niet aan de orde en blijft een praktische lijn noodzakelijk.

Dit sluit aan bij het advies van de Gezondheidsraad over post-COVID (2026/04, 13 mei 2026), waarin regionale samenwerking en bundeling van expertise worden aanbevolen. Ook de Gateway Review wijst op de belemmeringen die ontstaan zolang passende diagnostiek, zorgpaden en structurele financiering ontbreken.

Patiënten kunnen niet wachten tot het zorgstelsel zich volledig heeft aangepast aan wat patiënten nodig hebben. Er is nú een voorziening nodig die voor PAIS-patiënten zorg en ondersteuning organiseert, regio Brabant pakt de handschoen op, terwijl tegelijkertijd wordt gewerkt aan structurele oplossingen in het reguliere zorg en welzijnsdomein. Parallel aan elkaar.

Het praktijkcentrum: directe ondersteuning én kennis voor de toekomst. Een praktijkcentrum PAIS brengt medische, psychosociale en maatschappelijke ondersteuning samen en verbindt patiëntenzorg met onderzoek en kennisontwikkeling. Het biedt:

- **Eén herkenbaar toegangspunt** voor diagnostiek, symptoomgerichte zorg en psychosociale begeleiding.
- **Samenhangende ondersteuning** bij vragen over werk, inkomen, participatie, onderwijs, de Wmo en arbeidsongeschiktheid.
- **Samenwerking tussen domeinen en systeempartijen** met verbindingen tussen patiënten, zorgprofessionals, gemeenten, UWV, zorgverzekeraars, onderzoekers en patiëntenorganisaties.
- **Een praktijkomgeving voor onderzoek en kennisontwikkeling** waarin behandel- en ondersteuningsmogelijkheden kunnen worden onderzocht en geëvalueerd.

Het praktijkcentrum overbrugt de periode waarin structurele inbedding in het reguliere zorg en welzijnsdomein nog niet haalbaar is. Zo krijgen patiënten eerder passende ondersteuning en ontstaat praktijkkennis die kan bijdragen aan betere, duurzame zorg.

Waarom Noord-Brabant? Een regionale pilot met landelijke betekenis

Noord-Brabant heeft zowel een grote zorgbehoefte als een sterke uitgangspositie om deze voorziening te realiseren:

- De provincie werd zwaar getroffen door de Q-koortsepidemie van 2006–2010 en kent daardoor een bijzondere urgentie rond de langdurige gevolgen van deze infectie.
- Het provinciebestuur heeft in het bestuursakkoord 2023–2027 uitgesproken een expertisecentrum voor post-covid en Q-koorts te willen ondersteunen. Ook Provinciale Staten hebben zich meermaals uitgesproken voor de ontwikkeling ervan.
- In 2026 is een kwartiermaker aangesteld om de haalbaarheid, organisatie en duurzame financiering van een expertisecentrum voor PAIS te onderzoeken. De uitkomsten worden eind 2026 verwacht.
- Voormalig minister Pia Dijkstra vroeg in haar brief van 1 juli 2024 (kenmerk 3877853-1066907-PDCZ) expliciet aandacht voor Noord-Brabant bij de ontwikkeling van voorzieningen voor post-covid-patiënten.

De problematiek beperkt zich niet tot deze provincie. Mensen met PAIS lopen in heel Nederland tegen vergelijkbare knelpunten aan. Noord-Brabant kan om bovengenoemde redenen een voortrekkersrol vervullen voor andere regio's. **Een meerjarige regionale pilot van een PAIS-praktijkcentrum kan laten zien hoe medische zorg, psychosociale begeleiding en maatschappelijke ondersteuning effectief kunnen worden verbonden.** Door de aanpak onafhankelijk te evalueren, wordt inzichtelijk welke resultaten worden bereikt, welke randvoorwaarden nodig zijn en hoe het model duurzaam kan worden georganiseerd. Dit dient parallel te lopen aan de ontwikkeling van meer biomedisch wetenschappelijk onderzoek en de kennisontwikkeling in de expertisecentra voor long COVID.

Daarvoor zijn samenwerking met het Rijk en zorgverzekeraars, voldoende regelruimte en duidelijkheid over verantwoordelijkheden en financiering noodzakelijk.

Stichting Q-uestion roept de Tweede Kamer op om:

1. **De realisatie van een praktijkcentrum PAIS in Noord-Brabant actief mogelijk te maken**, in samenwerking met de provincie, regionale partners en patiëntenorganisaties.
2. **Meerjarige financiering beschikbaar te stellen voor de pilot in Noord-Brabant en voor een onafhankelijke evaluatie** gericht op de resultaten, uitvoerbaarheid, duurzame voortzetting en toepasbaarheid in andere regio's.
3. **Tijdelijke regelruimte te creëren** binnen het huidige zorgstelsel, zodat passende zorg en ondersteuning beschikbaar komen zolang van structurele inbedding in het reguliere zorg en welzijnsdomein nog geen sprake is.
4. **De verbinding met landelijke expertisecentra en onderzoeksprogramma's te waarborgen** zodat praktijkervaring, wetenschappelijke kennis en patiëntbehoeften elkaar versterken.

Niet wachten, maar handelen

De langdurige gevolgen van de Q-koortsepidemie laten zien wat er gebeurt wanneer passende zorg en ondersteuning niet tijdig en duurzaam worden georganiseerd: situaties worden complexer, de vraag om praktische voorzieningen en uitkeringen wordt groter. De Gateway Review naar Q-koorts bevestigt dat een praktische zorglijn noodzakelijk blijft zolang de voorwaarden voor reguliere inbedding ontbreken. Voor mensen met QVS en andere PAIS is wachten op een volledig ingericht zorgstelsel geen optie. Een praktijkcentrum in Noord-Brabant biedt een concrete mogelijkheid om patiënten nú te helpen én kennis op te bouwen voor structurele oplossingen.

Wij vragen de Tweede Kamer daarom niet alleen een regionaal initiatief te steunen, maar te investeren in een praktijkgericht model dat de PAIS-zorg in heel Nederland vooruit kan helpen.